

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
Агенција за цивилно воздухопловство
Agjencia e Aviacionit Civil

Бр. Nr. 02-1582/1

12-12-2012 г.г.г.г.

Скопје-Shkup

Годишен план за процена на ризици од корупција

АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО
ВОЗДУХОПЛОВСТВО
Република Северна Македонија

ГОДИШЕН ПЛАН
ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИЦИ ОД КОРУПЦИЈА ВО
АГЕНЦИЈАТА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО

Годишен план за проценка на ризици од корупција во Агенцијата за цивилно воздухопловство

1. Вовед

Агенцијата за цивилно воздухопловство (во понатамошниот текст: Агенција) е посветена на одржување на високи правни, етички и морални стандарди, почитување на принципите на интегритет, објективност и непристрасност а со својот начин на работа се бори против корупцијата и судирот на интереси.

Агенцијата има за задача да ја подигне свеста против корупцијата, да придонесе кон нејзино искоренување и да обезбеди квалитетна ефикасна и ефективна служба, целосно ослободена од коруптивни практики.

Процената на ризици од корупција е системски, континуиран и транспарентен процес за рано откривање, анализа и спречување на можноста за злоупотреби како и предлагање мерки за намалување на истите.

Ризик од корупција постои кога има услови кои овозможуваат да се злоупотреби службената положба за лична корист што може да доведе до нарушување на законитоста, интегритетот и довербата во Агенцијата.

Овој Годишен план за проценка на ризици од корупција претставува надоврзување и надополнување на претходно донесените Антикорупциска програма и Годишен план за проценка на ризици од корупција.

2. Цели на Годишниот план за спречување на корупција

Донесувањето на Годишен план за спречување на корупција има за цел да ја унапреди воспоставената антикорупциска политика и да обезбеди зголемување на транспарентноста во работењето на Агенцијата преку унапредувањето на примената на законите со кои се регулира областа за борбата против корупцијата и создавање на одржлива институционална и правна рамка, која истата треба да ја намали во прифатливи граници.

Поттикнување на култура на интегритет и градење на свест за професионална одговорност во превенција и спречување на корупција се цели на сите вработените.

Годишниот план за спречување на корупција предвидува конкретни и ефикасни внатрешни и независни контролни механизми, редовни и повремени ненајавени ревизии во работните процеси, со цел да обезбедиме целосно отстранување и на најмалата можност за евентуална корупција и злоупотреба.

Агенцијата и во иднина ќе продолжи да соработува со другите државни органи и институции со цел воспоставување ефикасен систем за превенција и борба со корупција.

3. Форми на корупција

Постојат различни начини и форми на корупција кои се идентификуваат и манифестираат како:

- Злоупотреба на службената положба или овластување; (заради директно и/или индиректно ветена, понудена, дадена, прифатена или побарана материјална или нематеријална корист, предност или друг интерес за себе или друг);
- Примање или давање мито;
- Конфликт на интереси при донесување одлуки;
- Манипулација со јавни набавки или договори (спроведување на јавни набавки спротивно на закон);
- Непостапување на вработените при извршување на работните задачи;
- Нетранспарентно постапување во административни процедури;
- Злоупотреба на службените возила;
- Непотизам

4. Политика за спречување на корупција

Раководството и сите вработени во Агенцијата за цивилно воздухопловство се должни да ја поддржуваат и применуваат политиката за спречување на корупција, да работат и да се однесуваат совесно, во согласност со законите, кодексот за етика и интерните акти.

Политиката за спречување на корупција опфаќа континуирано следење на ризични процеси, промовирање на транспарентност и обезбедување механизми за пријавување на сомнежи за корупција без страв од закана или одмазда.

Нулта толеранција кон корупцијата е став на Агенцијата, што значи дека не прифаќа и не толерира никаква форма на корупција, туку чесно и транспарентно работење.

5. Мерки и активности за спречување и намалување на ризици од корупција

Воспоставување на ефикасен систем за спречување и борба против корупција подразбира подигнување на свеста кај вработените за одговорно работење и преземање и спроведување на превентивни, контролни и корективни мерки и активности во насока на:

- Почитување на законските прописи и поставување на механизам за внатрешно пријавување на неправилности;
- Јакнење на интегритетот, транспарентноста и отчетноста на Агенцијата;
- Спроведување на Кодекс на етика;
- Едукција преку организирање на редовни обуки за вработените;
- Јакнење на надзорните и контролните механизми врз основа на проценка на факторите кај областите во кои е дефиниран евентуален ризик за појава на корупција, а заради унапредување на квалитетот;
- Јавна достапност на сите одлуки, огласи и договори;
- Внатрешна контрола и ревизија на работните процеси;
- Соработка со Државната комисија за спречување со корупција

6. Идентификација и процена на ризици

Годишниот план за процена на ризици од корупција е основа за транспарентен и објективен пристап при анализа и идентификација и управување со ризиците.

Основни начела врз основа на кои е креиран Годишниот план за проценка на ризици од корупција во Агенцијата се:

- Начело за законитост – според кое активностите се спроведуваат согласно закон;
- Начело за владеење на правото - јасни законски критериуми без пристрасност во работењето;
- Начело за јавност - транспарентност и нулта толеранција за корупција, отвореност и достапност во работењето и пријавување на секој сомнеж за злоупотреба и градење доверба помеѓу граѓаните и Агенцијата;

- Начело за еднаквост – еднаков пристап и можност за сите вработени со што се зајакнува довербата и интегритетот во институцијата;
- Начело за одговорност - одговорно постапување и одлучување во рамките на своите надлежности;
- Начело за објективност и непристрасност – утврдување на факти и докази;
- Начело за превентивност- преземање мерки за спречување на корупција

Планот за процена на ризици од корупција на Агенцијата, прикажува системско препознавање, оценување и управување со ризици кои можат да доведат до појава на злоупотреби во работењето на Агенцијата, да се зајакне одговорноста при работењето и да се утврдат механизми за превенирање на можните ризици.

Во процесот на процена на ризици се анализираат следниве области:

- Индивидуален и институционален интегритет;
- Јавни набавки;
- Квалитет на работа во Агенцијата;
- Постапување по пријави за неправилности и пријави од укажувачи;
- Инспекциски надзори и контрола;
- Финансиско работење;
- Издавање на лиценци и дозволи

За секоја област се оценува веројатноста и тежината на можниот коруптивен ризик, а се предлагаат конкретни мерки за намалување.

Акционениот план што е составен дел на Годишниот план, прегледно ги прикажува, активностите, ризикот, мерките, носителите/надлежните организациони единици, рокот за реализација, фискалните импликации и проценка на ризикот за реализација на активности преку кои успешно би се имплементирале дефинираните мерки.

Област 1 – Индивидуален и институционален интегритет

област	активност	ризик	мерка	носител	финансиски импликации	рок за реализација	проценка на ризик
Индивидуален интегритет	- почитување на законите; - поттикнување чесно, одговорно, професионално и транспарентно работење; - почитување на Етичкиот кодекс и етичките стандарди; - потпишување на Изјави за Етички кодекс; - поттикнување, мотивирање за пријавување на злоупотреби	- злоупотреба на службена положба; - непочитување на етички правила; - судир на интереси; - примање подароци и користи; - недостаток од индивидуална посветеност и одговорност	- континуирана едукација, редовни обуки за интегритет и антикорупција; - примена на Етичкиот кодекс; - изноаѓање начин за заштита на пријавувачи; - редовен надзор и внатрешна контрола.	сите вработени	Нема	континуирано	контролиран

Институционален интегритет	Нема	Континуиран	Контролиран
• институционална посветеност на раководството во креирање на организациска култура, професионалност; • законитост и нетолерантност на корупција; • јакнење на транспарентноста во работењето; • донесување и објавување на Кодекс на етика и промовирање на култура на интегритет; • внатрешна контрола и ревизија; • континуирано информирање на граѓаните за работата во Агенцијата, демонстрирање на отчетноста при работењето.	• донесување на несоодветни одлуки - занемарување на факти; • недоволна транспарентност; • непочитување на Кодексот за етика; • судир на интереси; • фаворизирање на поединци и непотизам; • недоволна внатрешна контрола и ревизија; • нееднаква примена на правила и процедури; • неорганизирање на обуки за антикорупција и етика; • воздржување - заради страв од пријавување.	• објавување на информации јавно, на веб-страницата - примена на принципот на откритост; • потпишување на Изјава за почитување на Етичкиот кодекс; • едукација на вработените за препознавање и спречување на злоупотреби, со цел да се препознаат и да се спротивстават за секоја незаконска, неморална и нечесна ситуација; • етичко и професионално однесување како и поттикнување на непристрасност при извршување на работните задачи; • јавни кампањи и активности кои поттикнување чесност и одговорност; • извештаи за утврдени неправилности и препорака за подобрување; • воспоставување механизми за пријавување неправилности; • периодични проценки на работните процеси со цел идентификација на корупција	Раководители на организациони единици/директор

Годишен план за процена на ризици од корупција

Област 2 - Јавни набавки		активност	ризик	мерка	носител	финан- сиски имплика ции	рок на реализа ција	про- цена на ризик
Спроведување и реализација на јавните набавки		- почитување на правната легислатива и интерната процедура за начинот и постапката на планирање, спроведување и реализација на јавните набавки согласно потребите; - спроведување на внатрешна контрола, редовна ревизија на постапките; - континуирана едукација на вработените кои учествуваат во постапката за јавни набавки; - пријавување на потенцијален судир на интерес; - потпишување на Изјави за непостоење на судир на интерес.	- несоодветно и ненавремено планирање на јавните набавки; - фаворизирање на одреден понудувач; - злоупотреби при спроведување на постапките и неправилности при склучување на договори; - неправилна примена на доверените овластувања; - Недоволна контрола врз имплементација на договорите за јавни набавки; - судир на интереси.	- транспарентност во постапката; - формирање комисија од повеќе членови; - достапност на Договорите за јавни набавки; - следење и контрола на постапките; - едукација на вработените кои учествуваат во постапките; - пријавување на потенцијален судир на интерес.	Одделение за јавни набавки / сите организациони единици	нема	континуиран	континуиран

активност	ризик	мерка	носител	рок на реализација	финансиска импликација	проценка на ризик
- доследна примена на процедурите за работните процеси во Агенцијата; - воведување систем за електронско следење на ефикасност и навремено извршување на работните обврски; - редовна, соодветна обука на вработените за подобрување на работните задачи; - усвојување и примена на стандарди за квалитет.	- несоодветна примена на интерните процедури; - недоволна контрола при спроведување на процедурите за квалитет; - постигнување слаби резултати во работењето заради избегнување на одговорност; - намален квалитет заради несоодветна поставеност или недоволна обука на вработените; - недоволна отчетност и транспарентност; - пристрасност во процесот на оценување на вработените.	- проверка на имплементирање на процедурите; - редовна контрола на системот со документи; - обезбедување транспарентност во процесите и постапките; - поттикнување на одговорно, етичко однесување; - поддржување на Политика за квалитет и процедури за контрола на работата; - следење и укажување за пропусти.	Одделение за SQS и мониторинг на усогласеност	Континуирано	Нема	контролиран

Област 4 - Постапување по пријави за неправилности и пријави од укажувачи							
активност	ризик	мерка	носител	рок на реализација	финансиска импликација	проценка на ризик	
- подигнување на свеста на вработените за начинот на постапување по Законот за заштита од укажувачи; - постапување согласно законските прописи, обработка на податоците од пријавите; - соработка со надлежни институции доколку има елементи за злоупотреба; - подготовка на извештај за преземени мерки; - обезбедување анонимност и заштита на укажувачот; - спроведување кампања - Укажувањето е право, не задолжение.	- несоодветна примена на легислативата и на системот за заштита од укажувачи; - доставување на лажни или неосновани пријави; - игнорирање на пријава; - недоволна доверба кај вработените.	- унапредување на знаењето согласно закон и Упатство за начинот на постапување при заштитено внатрешно пријавување; - изработка на извештај за постапување по пријави од укажувачи; - спроведување на обуки на вработените за препознавање и навремено постапување со пријави; - заштита на податоци; - обезбедување на доверба во системот за пријавување на неправилности и заштита на укажувачи, преку дистрибуција на флаери со информации начин на пријавување, права и заштита на укажувачот.	Личе за неправилности и сомнеж за измами или корупција	континуиран	нема	континуиран	Постапување по пријави за неправилности и пријави од укажувачи

Годишен план за процена на ризици од корупција

Област 5 - Инспекциски надзор и контрола							
активности	ризик	мерки	носител	рок	финансиска импликација	процена на ризик	
- подготовка на годишен план за инспекциски надзор; - спроведување на инспекциски надзори согласно годишна програма; - евиденција на извештаите од спроведени надзори; - обука за интегритет и антикорупција.	- прифаќање поткуп за непријавување неправилности; - селективност во постапката; - прикривање на неправилности при инспекциски надзор; - недоволна размена на информации; - договарање пред контрола; - неажурност заради недоволна заинтересираност	- востановување на внатрешен механизам за контрола и ревизија; - обука за Етички кодекс и интегритет; - потпишување на Изјава за непостоење на судир а интерес	Воздухопловни инспектори	континуиран	нема	контролиран	

Инспекциски надзор и контрола

Годишен план за процена на ризици од корупција

Област 6 - Финансиско работење						
активности	ризик	мерки	носител	рок	финансиска импликација	процена на ризик
- одобрување и плаќање фактури; - следење на финансиски обврски/извршување на склучени договори; - водење сметководствена евиденција; - контрола на дневници и патни трошоци; - подготовка на финансиски извештаи; - подготовка на финансиски план и годишен буџет	- неправилности при одобрување и плаќање на фактури; - прикривање на трошоци или манипулација со сметки и исплата без соодветна документација; - нецелосна контрола при исплаќање на дневници и патни трошоци; - селективно спроведување на контроли;- - нереален приказ на извештаите	- почитување на внатрешни процедури за финансиско работење; - внатрешна контрола, проверки пред плаќање; - почитување на интерни акти; - едукација на вработените за антикорупциска политика; - пријавување на сомнеж во работењето	Одделение за финансиско работење	континуирано	Нема	континуиран

Финансиско работење

Годишен план за процена на ризици од корупција

Област 7 - Издавање на лиценци и дозволи							
Издавање на лиценци и дозволи	активности	ризик	мерки	носител	рок	финансиска импликација	процена на ризик
	• примане и обработка на барања за издавање лиценци или дозволи; • проверка на доставените барања, согласно законската регулатива; • донесување на решение за издавање или одбивање на барањата; • евидентирање и архивирање на документацијата;	• индивидуалност или пристрасност при одлучување во постапката; • прифаќање на некомплетна или внесени неточни податоци во доставената документација; • одолговлекување на постапката; • можност за поткуп; • недоволна транспарентност во постапката	• почитување на законските акти при спроведување на постапката; • прецизирање на критериуми и интерни процедури за издавање на лиценци или дозволи; • редовен надзор на постапките и интерна ревизија; • почитување на Етичкиот кодекс; • усогласување на процедурите и спроведување на постапките според регулативите на EASA и ICAO	Одделение за лиценцирање	континуирано	нема	контролиран

7. Носители на активност- применливост и обврски

Имплементирањето на активности во Годишниот план е обврска на директорот и сите вработени, односно, раководни лица, организациони единици-сектори и одделенија, кои е потребно да дадат свој придонес кон намалување на нивото на корупција преку доследна, бескомпромисна и неселективна борба против корупцијата, како и зајакнување на интегритетот, транспарентноста и отчетноста на Агенцијата.

Во сите анализирани области се покажува дека доколку постои непочитување на законите се остава простор за злоупотреби и поттикнување на коруптивно однесување.

8. Заклучок

Агенцијата ќе продолжи со спроведување активности насочени кон унапредување на интегритетот, транспарентноста и целосно неприфаќање на било која форма на коруптивно однесување.

Годишниот план ја поставува основата за ефикасно и ефективно спречување на корупцијата со насочување на активностите кон области со висок ризик и значење за Агенцијата. На овој начин се прави заложба за подобрување на процесите, системите за управување и постигнување на резултати. Овој пристап овозможува идентификација на слабостите, имплементација на соодветни корективни мерки и поддршка за континуирано унапредување на работењето на Агенцијата.

Донесувањето на овој план наметнува обврска за реализација и доследно почитување на предвидените активности.

9. Завршни одредби

Овој Годишен план влегува во сила на денот на неговото донесување и истиот ќе биде објавен на:

- веб страната на Агенцијата за цивилно воздухопловство.

Изготвил : Весна Марашевик

Одобрил : Луиза Абдула

Директор
Драги Стојаноски

